

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Naročnina se plačuje vnaprej in stane letno Din 84,—, polletno Din 42,—, mesečno Din 7,—. Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica šte. 23, telefon šte. 2552. Poštni predal 169. Čekovni račun šte. 15.420.

Leto III.

Ljubljana, 11. julija 1931.

šte. 28.

Produkcija in konzum.

Izboljšati, povečati in istočasno poceniti produkcijo je smoter producentov.

Uspehi tega prizadevanja, zlasti kolikor se to nanaša na izboljšanje in povečanje, so v zadnjih desetletjih presenetljivi. Manjši učinek je dosežen pri stremljenju po pocenitvi produkcije, vsaj navidezno, ker se v konsumu ta pocenitev prav malo ali nič ne pozna. Navadno ima, zlasti pri veleprodukciji, od izpopolnitve in pocenitve produkcijskih stroškov dobiček le veleproducent sam, celemu svetu pa prinaša racijonalizacija, kakor se imenuje izpopolnjevanje, več škode kakor koristi, dasiravno bi moralo biti drugače.

Stroj izpodriva človeško silo: izpodrine desetero. Stroj je cenena delovna moč in njegovi produkti niso nič slabejši kakor je delo človeških rok, pač pa cenejši.

Stroji ustvarjajo brezposelnost.

Kjer sta prej delala dva, trije in več, opravlja delo poedinec. Ostali so izprti, brez zaključka; stroj dela mesto njih.

Racijonalizacija produkcije odjeda za sluzek masam, zmanjšuje njih kupno moč in jih sili k omejitvam v potrošnji ter s tem ruši konjunkturo.

Napredek!

Veleindustrija se ne straši investicijskih stroškov za racijonalizacijo. Investicije se pokrijejo v kratkem iz prihrankov na režiji.

Pocenitev!

Dokler je povečana in cenejša produkcija nekak monopol poedinega vele-

producenta, ker se je kot prvi okoristil z novo iznajdbo, nastavi svojih proizvajalcev nekaj nižjo ceno kot konkurenca, in vendar zasluži dvojno, trojno. Konkurenca je kmalu ubita, ali pa mora slediti njegovemu vzgledu ter se opremiti z novimi stroji. V enem in drugem slučaju plača račun masa. Statistika beleži »razveseljiv« napredek: porast produkcije, na drugi strani sicer naraščanje brezposelnosti in zmanjšanje konsumuma.

Kadar je večina veleprodukcije opremljena z novimi iznajdbami moderne tehnike, nastane nadprodukcija: izdelava se veliko več kot more porabiti človeštvo. Vendar to ni važno. Važno je to, da so prvemu in prvim onemogočeni ogromni dobički spričo nastajajoče konkurence.

Novo pocenitve?

Ne! Čemu se odpovedati dobičkom? Mala produkcija, ki iz katerihkoli razlogov ni mogla slediti velikim, je itak mrtva, nezmožna konkurence. Na razpolago so druga, učinkovitejša sredstva: tu imamo predvsem kartele in carinsko politiko.

Karteli regulirajo cene in določujejo višino produkcije. Produkcija se dogovorno zmanjša, (novi odpusti delavstva) cene pa navadno ostanejo iste, kakor nas učijo indeksi, ali pa se znižajo tako — za ime.

Karteli so važen činitelj v gospodarskem svetu: oni so blagor — veleproducentov.

Kjer ne gre s karteli, se veleprodukcija zaščititi s carino, kolikor je to mogoče. Včasih je taka zaščita umestna in res potrebna, ker je edini faktor s katerim zamore država ustvarjati vsaj delno gospodarsko ravnovesje v notranjosti. Carinska zaščita pa je mogoča in uspešna le tedaj, če je notranja produkcija ogrožena od tujezemske konkurence.

Racijonalizacija ustvarja nadprodukcijo, nadprodukcija pa ubija konjunkturo.

Nadprodukcija je tedaj zlo človeštva, in vendar bi bila lahko tvoriteljica blagostanja. Večina se mora omejevati v konzumu in se odpovedati mnogokrat celo predmetom najnujnejše potrebe, dasiravno gre za blago visoke nadprodukcije.

Ves svet se peha z velikimi uspehi za edinim ciljem: za ustvaritvijo nadprodukcije. Prizadevanja za dvigom konsuma so redkejša in — lahko rečemo — brezuspešna.

Kakor snežna kepa se valijo navzdol in večajo posledice racijonalizacije, započete z vedno se obnavljajočim stremljenjem po povečani produkciji z zmanjšanimi stroški. Učinek racijonalizacije se stopnjuje v nezadržanem ritmu: večja produkcija — manjši konzum — . . .

Tako v svetu. In lahko rečemo, da je iz racijonalizacije izvirajoče staro blagostanje naprednih držav mati današnje neugodne konjunkturo.

In pri nas?

Nadprodukcija se pri nas hanaša samo na nekatere kmetijske proizvode: les, žito, živina, sadje, perutnina, vino in na proizvode rudarstva. Nasprotno pa nimamo — z izjemo lesa in rudnin — nobene nadprodukcije v industriji. Statistika zunanje trgovine zadnjih let nas uči, da se z izjemo lesa, ki najde vedno težje ugodno prodajo, večina presežka kmetijskih proizvodov razmeroma lahko proda v inozemstvo. Težja je prodaja premoga in nekaterih rudnin.

Priznati moramo, da bi se zamoglo velik del presežka kmetijskih proizvodov konsumirati doma, zlasti ob poživiljenem industrijskem obratovanju. Tudi premog in rudnine ter deloma les bi našel večjo porabo.

Naša trgovinska bilanca je pasivna, ker moramo vsled pomanjkanja domače podjetnosti uvažati ogromne množice industrijskih izdelkov iz inozemstva.

Notranji gospodarski položaj obeležuje skrajno neugodna konjunktura, ki je posledica zmanjšanega zasluzka večine naroda, vsled česar trpi najbolj trgovina.

Statistika uvoza priča, da pri nas ni nadprodukcije in kliče podjetne, kliče državo k izrabi naravnih bogastev in k poživiljeni industrijalizaciji, ki naj bi dala masam zasluzka, dvignila njih kupno moč in s tem že obenem ustvarjala iz nekonjunkturo dobe splošno blagostanje.

Kdo ruši lesne cene?

V Sloveniji se očita malemu trgovcu in srednjemu lesnemu trgovcu, da onadva rušita cene in ustvarjata slabo konjunkturo v lesni trgovini. Ti očitki izhajajo iz krogov tistih industrijcev, ki želijo, da bi postala lesna trgovina nekak njihov izključni monopol, dočim so se treznejši industrijalci že davno sprizjajzili z mislijo, da je nemogoče radi koristi nekaj desetoric velikih uničiti tri tisoč malih in srednjih lesotržcev v Sloveniji.

Trditev, da mala in srednja lesna trgovina ruši cene, je prav tako absurdna kot nasprotna trditev, da prodajajo

industrijalci blago po nižjih cenah z izključnim namenom onemogočiti trgovino manjšim. Enemu in drugemu so višje cene v korist; saj vemo, da se že ob današnjih cenah ne more računati s kako rentabilnostjo lesne trgovine.

Gotovo pa je, da mi sami, in tudi ne v družbi z Romunijo, ne moremo svetu diktirati cen. Poleg Rusije, s katere udeležbo na lesnem trgu se je treba prav tako sprizjajziti, nam nič manj ne škodujeta Avstrija in Poljska, ki navzlic neugodnejšim prometnim občilom konkurirata našemu blagu na naših tržiščih in nas vedno bolj izpodrivata.

Velike zaloge pač prisilijo vsakogar, ki hoče delati, da se jih iznebi, če tudi za nižjo ceno, da v izgubo. To ne velja samo za male in srednje, marveč v isti meri tudi za velike.

O rušenju cen od strani trgovcev samih tedaj ne more biti govora. Govoriti zamoremo samo o sili razmer, ki so vsem nedobrodošle in ki ustvarjajo pač pogoje za hujši konkurenčni boj.

V istem smislu piše direktor »Travertsa« d. d. ing. Heinrich v »Int. Holzmarkt-u«, ki poudarja potrebo sporazuma z Rusijo glede lesnega trga. Saj so z njo sklenile dobavne dogovore vse večje države in preko nje ne more iti naša lesna trgovina.

Glede rušenja cen pa poudarja zlasti v Jugoslaviji dejstvo, da so ga zakrivile banke, v katerih rokah se nahaja skoraj vsa lesna industrija. Banke odtezajo lesnim podjetjem kredite in jih silijo k prodaji zalog. Rušenje cen izhaja tedaj bolj iz lesne industrije kot iz male in srednje lesne trgovine, dasiravno neprosto-vojnjo, pod pritiskom bank.

Drugi vzrok rušenja cen je pravtako normalen in izhaja iz naravnega zako-

na c ponubi in povpraševanje kot regulatorja. Pri nas se vsepovsod greši še vedno s tem, da se vnaprej ustvarjajo velike zaloge, ne glede na to, kdaj in kam se bodo prodale. In čim večja je zaloga, tem večja je tudi potreba po vnovčenju.

Kdo tedaj ruši cene?

Odrpito stoji še vedno vprašanje o ustvaritvi jugoslovanskega lesnega kartela, ki naj bi sporazumno z Romunijo določal cene. Dokler ne bo splošnega sporazuma med vsemi državami, ki izvažajo les, bodo cene diktirali drugi, ali pa moramo računati s tem, da bodo naši kartelniki svoje blago lahko obdržali doma, če ne prejmejo od strani države velikih pomoči.

Pomoč države pa bi bila umestna le tedaj, če bi se ta nanašala na vse, ne pa samo na nekatere privilegirance, ki že danes skušajo malim in srednjim vzeti besedo pri soodločevanju, kar se jim je že tudi v veliki meri posrečilo.

Tudi v državnem kartelu se mora pravilno upoštevati soodločba večine, naj gre to v račun nekaterim ali ne!

(Dalje prihodnjič.)

ZAKAJ KRIZA?

Marsikaj bi bilo lahko boljše, če bi vsakdo ob času izvršil svoje obveznosti. In če bi jih ne bogel izvršiti točno ob času, naj bi storil to ob prvi priliki, ko mu je mogoče.

Trgovci vemo, kako poguben upliv na trgovino imajo viseče terjatve, posebno terjatve nasproti onim odjemalcem, ki se vedno spomnijo novih potreb, še predno so krili stare obveznosti.

Prav tako je z nami. Skoraj sram nas je povedati, da bodo zapadle naročnine kmalu dosegle za nas ogromno vsoto 200.000 Din.

Ponavljamo, da ne razpolagamo s posebnimi fondi, ki so na razpolago večini drugih listov, temveč je naš obstoj in naš napredek odvisen zgolj od zavednosti naših naročnikov, ki so že davno spoznali pomen in potrebo strokovnega, neodvisnega glasila, v katerem ima slovensko trgovstvo ne samo vodnika in

informatorka, temveč tudi močno oporo na merodajnih mestih, tolmača svojih želj in neodvisnega pobornika za svoje interese.

Mi delamo za vas; čuvamo nad vašimi koristmi in govorimo tudi takrat ko vi molčite.

Poleg tega pa vršimo brezplačno vso informativno službo za naše naročnike, kar nam požre obilo energije in časa. Vsak dan rešujemo dopise trgovcev, in še cela kopica nerešenih vprašanj čaka na odgovore, ker nam netočno plačevanje nekaterih brani nastaviti nove moči in nam onemogoča razširjenje lista, ker moramo tratiti čas in energijo z izterjavo ter se ubijati s skrbmi, ki nam jih povzročata netočnost.

Radi bi storili še veliko več, a nam to zabranjuje sleherni naročnik, ki ni točen v plačevanju naročnine.

Poglejte, če je vaša naročnina poravnana! Če ne plačujete vnaprej, poravnajte vsaj zaostalo! Naročnina je tako malenkostna spricho tega kar vam list nudi, da jo tudi v težki krizi zmore vsakdo. Ti majhni zaostanki pa pri nas narastejo v veliko vsoto.

Prihranite nam nepotrebno delo in ne odlašajte s ponavnavo na jutri!

Pomanjkanje prostora nas je prisililo, da smo v tej številki izpustili nadaljevanje »Uprave trgovine« kar naj nam cenjeni naročniki oprostijo.

Gospodarske beležke.

Zagrebska organizacija trgovcev z živem in mešanim blagom

je imela dne 5. t. m. svoj redni občni zbor. Organizacija šteje za sedaj 154 članov v Zagrebu, a se bo skoraj gotovo razširila na celo Savsko banovino.

Obenem se je ustanovila »Trgovska zadruga« z namenom zgraditve trgovskega doma. Organizacija je ustanovila že lani skupno nabavljalno zadrugo, ki deluje s prav dobrim uspehom.

Zakon o izkoriščanju vodnih sil.

»Službene Novine« prinašajo novi, enotni zakon za izkoriščanje vodnih sil, s katerim je vsaj deloma, v kolikor ni v nasprotju z obstoječimi odredbami civilnega zakonika, dana privatni inicijativnosti prilika za večje izkoriščanje vodnih sil.

Zakon, ki zaenkrat radi nemodernega civilnega zakonika še ni tako popoln, da bi popolnoma ustrezal potrebam sodobne tehnike, je bil tem potrebnejši, ker smo imeli doslej v državi šestero različnih tozadevnih zakonov, od katerih pa so vsi že davno zastareli, kajti izdelani so bili že pred 40 leti, ko še nikdo ni računal s sedanjim napredkom tehnike.

Sadjevec nj podvržen trošarini.

Finančno ministrstvo je našim gospodarskim organizacijam dostavilo pojasnilo, da jabolčnik ni podvržen plačilu državne trošarine.

Ukinitev trgovske akademije v Brčkem.

Vsled odloka trgovskega ministra se ukine trgovska akademija v Brčkem na ta način da se v sledečem letu opusti prvi in potem zaporedoma še ostali razredi ter akademija po zakonu iz leta 1934/35 likvidirana.

Izboljšani položaj žitorodnih krajev.

Zakon o monopolizaciji žitnega izvoza je prinesel našim žitorodnim krajem mnogo dobrega, ker jim zagurava prodajo žita po razmeroma visoki ceni in da poljedelce zavaruje pred izkoriščanjem od strani raznih spekulantov.

Privilegirana izvozna družba, potom katere bo vršila država izvoz, bo odkupila vse ponujene količine žita po ceni najmanj 160 Din za 100 kg ter jih skušala plasirati v inozemstvu čim ugodnejše.

Doslej zbrana poročila o stanju žetve obetajo mnogo boljši in večji pridelek kot lansko leto. Koruza kaže tako dobro kot že dolgo let ne. Poljedelci v žitorodnih pokrajinah so z novim zakonom zelo zadovoljni ter smatrajo, da so zanje kritični časi že minili.

Nazadovanje državnih dohodkov iz taks in trošarin.

Poročilo finančnega ministrstva o dohodkih iz taks in trošarin v prvih dveh proračunskih mesecih tekočega leta (april in maj) izkazuje 116 milijonov dinarjev dohodkov iz trošarin in 191 milijonov dinarjev dohodkov iz taks. Dohodki trošarin so za 11.6 milijona dinarjev, dohodki iz taks pa za 17 milijonov dinarjev manjši kot lani v isti dobi.

Ukinitev carinskih omejitev na Rakeku.

Dne 23. III. je Generalna direkcija carin napovedala carinjenje izvoznih pošiljk na Rakeku z izjemo nekaterih izvoznih predmetov, kakor: živine, svežega mesa, jaje, sadja, sočivja itd. Z veljavnostjo s 1. julijem je ta omejitev ukinjena ter se na Rakeku zopet uvaja splošno izvozno carinjenje.

Zadružništvo v Jugoslaviji.

Beograjski Glavni zadružni savez objavlja statistiko zadružništva v Jugoslaviji koncem pretečenega leta, ki izkazuje 33 zadružnih zvez, v katerih je včlanjenih 7029 zadrug. Po posameznih vrstah odpade: 4418 na kreditne, 1172 na konzumne in nabavljalne, 503 na kmetijske, 197 na živinorejske, 125 na mlekarske, 92 na obrtno-delavske, 81 na stavbne, 62 na vinarske, 61 na zdravstvene, 59 na strojne, 47 na električne, 38 na ribarske, 28 na žitarske, 19 na oljarske in 126 na razne druge zadruge.

Slaba letina tobaka.

Iz Mostara poročajo, da tobačni nasađi mnogo trpijo vsled nastale suše. Nekateri pridelovalci pokrivajo stebila z mokrimi listi, da jim popolnoma ne zgorijo. Tudi drugi pridelki so vsled suše napol uničeni.

Otvoritev bakarske proge.

ki je bila prvotno določena za Vidovdan, pa vsled nedokončanih tehničnih del odpovedana, se vrši jutri na slovesen način.

Carina za vzorce brez vrednosti.

Jugoslovanski nacionalni odbor Mednarodne trgovske zbornice je naslovil na našo vlado prošnjo za oprostitev carine za vzorce brez vrednosti in za različna tiskana navodila za uporabo.

Izpremembe pri »Schichtu«.

V češko podjetje G. Schicht, ki ima pri nas veliko tvornico mila v Osijeku, je pristopila angleška mlina industrija Lever Broth. Glavnica je s tem povečana od 8 na 20 milijonov Din ter se bo odslej nazivala Jugoslovenska d. d. Schicht & Lever.

Poslabšani tujski promet.

Pričakovanje, da bo letošnji tujski promet na našem Jadranu spričo pogoštrene gospodarske krize pa tudi zaradi slabe tujkoprometne propagande v inozemstvu nazadoval, se je uresničilo. Obisk tujcev na Jadranu beleži nazadovanje za 25—30 odstotkov. Posebno močno je nazadoval obisk iz Nemčije, dočim je avstrijski obisk enak lanskemu.

Ukinitev potrdil o zavarovanju valute pri izvozu.

Na mnoga vprašanja naših trgovcev-izvoznikov, zlasti lesnih trgovcev, sporočamo, da so seveda tudi potrdila o zavarovanju valute pri izvozu sedaj nepotrebna, kar je tudi finančno ministrstvo samo razglasilo v posebni okrožnici.

Tudi omejitve glede višine valut, zlata in vrednostnih papirjev za potnike so ukinjene ter zamorejo trgovci, ki potujejo v inozemstvo vzeti seboj poljubno višino gotovine, bodisi v denarju, zlatu ali v vrednostnih papirjih.

Stanje hmelnikov.

Poročila iz hmeljarkih krajev Evrope beležijo ugodno razvijanje in napovedujejo bogato in dobro letino z izjemo Poljske, kjer so škodovale sadikam hmeljske uši, vsled česar so v rasti zaostale.

Julijska »Privredna revija«.

Najnovejša številka »Prirodne revije«, ki izhaja mesečno v Zagrebu (Masarikova ul. 30) je kakor vedno, tudi to pot izredno lepo opremljena ter prinaša poleg naših priznanih osebnosti: Redakcija: Kralj i Narod; dr. A. Mosković: Creditanstalt i naša privredna nezavisnost; Milan Glaser: Nekoliko rječi o projektu novog zakona o socijalnom osiguranju; Milan Divjak: Carinske Unije; prof. dr. Stanko Deželić: Narodna Banka treba da je svojina jugoslovenske nacije; Vaso Ristić: Pogled na privredne prilike i bankarstvo bivše Bosne i Hercegovine u 1930 godini; dr. Johann Baracs: Gospodarska kriza u Njemačkoj; Milan Divjak: Za jaku agrarnu industriju; dr. Gjuro Šurmin: Pred novim zakonom o radnjama; dr. Milan Gruber: Načela našeg novog gradjanskog parničkog postupka; dr. Vid Gjurjević: Protiv jedne negativne erte u mentalitetu našeg naroda; Rudolf Crnić: Perspektive jugoslovenske trgovačke mornarice; prof. Milutin Urbani: Smanjivanje produkcije vina; Čedomir prof. dr. Stanko Deželić: Preorijentacija u radu i novo vodstvo »Saveza Industrijalaca« u Zagrebu.

RAZLASTITEV VELEPOSESTNIŠKIH GOZDOV.

Dodatno k našemu poročilu o likvidaciji agrarne reforme obveščamo na mnoga vprašanja, da je pod razlastitvijo veleposestniških gozdov razumeti priznanje služnostne pravice (servitute) za posamezne osebe, zadruga občine in za razne organizacije, ki imajo značaj pravne osebe. Ne gre tedaj za kako delitev gozdov med posamezne nove lastnike, kakor si večina domneva še danes.

Za gozdno veleposestvo se smatra po zakonu v Dravski banovini gozd, ki meri nad 1000 hektarov, bodisi v celoti, bodisi raztresen v več kompleksih, če je last enega samega veleposestnika ali če je skupna last dveh ali več solastnikov. Ločeni gozdovi, ki so deloma vknjiženi na ime žene, deloma na ime moža, se smatrajo za veleposestvo, v kolikor skupna površina presega 1000 ha.

Za razlastitev so po besedilu zakona določeni tisti gozdni kompleksi, v kolikor presegajo dovoljeno površino 1000 ha, ki so potrebni za pašo, za preskrbo

z gorivom in s stavbnim lesom ter za ostale gospodarske potrebe. Natančnejše definicije ni, vendar je samoposebno umevno, da pod »ostale gospodarske potrebe« spada tudi preskrba z nasteljo, nabiranje gozdnih plodov in zelišč ter slično. Večina naših veleposestniških gozdov je bila deležna vseh teh omejitev.

Kjer se ne brigajo občine za doseg služnostnih pravic za vse občane, ali ne obstojijo primerne zadruga, ki bi poskrbele za to, naj poskrbijo za to interesenti, ki se naj združijo — najboljše v združno obliko. **Odlasati pa se ne sme, ker poteče rok za vložitev prijav že 26. t. m.!**

V prijavi na Bansko upravo je treba navesti, na kaj naj se nanaša ekspropriacija: pašo, kurivo, stavbni les, ostale gospodarske potrebe (z označbo).

Ker je za to izredno priliko določen razmeroma prekratek rok, je treba delati s polno paro, da ne bo zamujeno!

DVA NOVA ZAKONA GLEDE NAKUPA IN PRODAJE ŽITA.

Dne 4. t. m. je kralj podpisal zakon, ki pooblašča kmetijske zadruga za nakupovanje žita tudi od nezadružnikov. Prodaja žita — v notranjem prometu je tudi dovoljena tem zadrugam kakor je bilo doslej. Seveda so zadruga vezane na druge zakonske določbe glede prometa z žitom. Dobiček, ki ga imajo zadruga, se ne deli med zadružnike, temveč se mora pripisati k rezervnemu zakladu. Ta koncesija stopi takoj v veljavo in traja toliko časa, dokler bo potrebna zakonsko državna intervencija v svrhu izboljšanja žitnih cen.

Isti dan je kralj podpisal tudi drugo odredbo glede žitnega prometa, ki slove:

§ 1. Za izvedbo zakona o uvozu in izvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. junija 1931. se pooblašča minister za trgovino in industrijo, da sme, če je to potrebno, ob svojem času v posameznih krajih in za posamezne pšenice rezervirati si izključno pravico kupovanja za državo.

§ 2. **Mlini, ki prodajajo moko,** morajo do 15. julija t. l. sporočiti Privilegirani

izvozni družbi v Beogradu svojo dnevno kapaciteto in morajo voditi od 5. julija dalje glede pšenice točno evidenco kupljenih količin za mletje po obrazcu, ki ga je predpisal minister za trgovino in industrijo.

§ 3. **Kmetijske zadruga in trgovci, ki se bodo bavili s kupovanjem pšenice, rži in pšenične moke,** so takisto dolžni voditi v tem zakonu predvideno evidenco kupljenih količin pšenice, rži in pšenične moke. Iz te evidence se mora videti, da so se pri kupovanju pšenice držali cen, določenih s sklepom ministrskega sveta z dne 27. junija 1931. odnosno cen, ki jih minister za trgovino in industrijo v bodoče odredi.

§ 4. Pooblašča se minister za trgovino in industrijo, da sme tedaj, če prodajajo mline moko po ceni, ki ni v razmerju s cenami pšenice, s posebno uredbo normirati cene raznih kakovosti pšenične moke. Če bo treba, je minister za trgovino in industrijo pooblaščen predpisati za mline, ki se pečajo s prodajanjem moke in ki meljejo za domačo potrebo

tudi pšenico, lažjo od 75 kilogramov za hl, s posebno uredbo vrste moke, ki se smejo izdelovati in tudi prodajno ceno. Dalje predvideva zakon nadzorstvo

trgovinskega ministra in njegovih organov za vršitev teh odredb ter določa občutne denarne in zaporne kazni za kršitelje.

DOLŽNOSTI DAVKOPLAČEVALCEV V DRUGEM POLLETJU.

Razglas o dolžnostih davkoplačevalcev v drugem polletju, ki ga je pravkar izdala davčna uprava v Ljubljani, se nanaša v celoti tudi na dolžnosti davkoplačevalcev v ostalih delih banovine, vsled česar ga priobčujemo:

Dokler se ne izvrši nova odmera zemljarine, zgradarine, pridobnine, rentnine in družbenega davka za tekoče l. 1931. morajo davčni zavezanci plačevati ta davek po predpisu iz prejšnjega leta, t. j. iz l. 1930. Od tega so izvzeti samo oni davčni zavezanci, ki so prijavili prestanek davčne dolžnosti (čl. 147 zakona o neposrednih davkih).

V smislu čl. 148 pravkar omenjenega zakona o neposrednih davkih in njega pravilnika, je dospel 1. julija 1931 že v plačilo tretji obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, pavšalnega davka na poslovni promet in vojnice. Vsi ti že v plačilo dospelj četrtletni davki se morajo plačati najkasneje do 15. avgusta 1931. Kdor bi do tega dne ne plačal zapadlega davka, se mu od neplačane vsote zaračunajo 6-odstotne zamudne obresti in se izterja neplačani davek z obrestmi vred prisilno.

Davek novih davčnih zavezancev in davek za nove davčne predmete, ki se bo odmeril med tekočim davčnim letom, dospe v plačilo oni dan, ko se bo davčnim zavezancem pravilno izročil plačilni nadlog ali odlok, plačati se pa mora 30 dan po vročitvi plačilnega naloga, odnosno odloka in sicer v onem znesku, ki je po zakonskih rokih že dospel v plačilo.

Splošni 1% davek na poslovni promet onih zavezancev, ki ga plačujejo po knjigi opravljenega prometa, dospe in se mora

plačati za II. četrtletje 1931 najkasneje do 30. julija 1931.

Obvezanci skupnega davka na poslovni promet, ki so se izjavili, da bodo plačevali ta davek po vplačilih v gotovini in menicah. morajo tudi izvršiti plačilo davka po tarifi najpozneje čez 20 dni po preteku vsakega meseca, oni pa, ki so se izjavili za plačilo davka po napravljjenih računih morajo davek vplačati najpozneje čez 50 dni po preteku vsakega meseca.

Davek na rente, ki se pobira v smislu čl. 71 zakona o neposrednih davkih posredno po dolžniku, se mora plačati v 45 dneh po poteku vsakega polletja, tedaj za I. polletje do vštetelega 14. avgusta 1931.

Uslužbenki davek, kakor tudi davek na samce, ki so ga pobrali službodajalci in sicer:

1. državne in samoupravne institucije, 2. družbe, ki polagajo javno račune in ki so vsled tega načelno zavezane družbenemu davku in sicer v obeh teh primerih ne glede na število zaposlencev, in

3. ostali delodajalci, če zaposlujejo mesečno povprečno nad 20 zaposlencev, morajo odpremiti davčni upravi najkasneje do 15. dne po preteku vsakega meseca.

Ostali delodajalci plačujejo ta davek potem davčnih znamk na vse zasluzke, in sicer s tem, da nalepijo te znamke ob vsakokratnem izplačilnem roku v knjžici za uslužbenki davek na zato določenem mestu in znamke uničijo.

Davek na samce morajo tudi vsi ostali delodajalci odpremiti davčni upravi brez izjeme v gotovini in sicer najkasneje do 15. dne po preteku vsakega meseca.

Po širnem svetu.

Carinska unija v Haagu.

Dne 20. t. m. se prične Mednarodno rabsodišče v Haagu pečati z zadevo nemško-avstrijske carinske unije.

Svetovna letina.

V Evropi se pričakuje v vseh državah boljša letina kot lani, zlasti v Italiji je žito dobro obrodilo.

Amerika je sicer zmanjšala žitna polja za približno 3 odstotke, vendar se navzlic temu pričakuje večji pridelek kot lani. Kanada pa bo imela letos po vsej priliki radi suše manjšo žetev.

Trgovsko zblizanje med Rusijo in Poljsko.

Sovjetska trgovinska misija je naročila pri poljski težki industriji za približno 300 milijonov dolarjev vrednosti železnih konstrukcij in raznega vagonskega in železniškega materiala.

Tudi na Češkoslovaškem so Rusi sklenili znatna naročila železa in železnih cevi.

Sezonski delavci za Francijo.

Francija je dovolila naselitev za 36 tisoč sezonskih delavcev. Lani jih je bilo zaposlenih 50.000 v sezoni.

Slabo finančno stanje Bolgarije.

Nova vlada, ki je prevzela posle državnega gospodarstva v Bolgariji, stoji poleg drugega tudi pred težko nalogo, kako pokriti deficit, ki ga je pustila prejšnja, od makedonstvujušičih odvisna vlada. Ta deficit znaša za bolgarske razmere naravnost obupno visoko vsoto 1.800 milijonov levov. Likvidnost državnih financ je tako slaba, da ne morejo izplačati niti plač državnih uradnikov ob času, niti ne kriti nujnih zapadlih dolgov. Finančni minister nove vlade Girginov je izjavil, da bo novi proračun sestavljen tako, da bo upošteval slabo gospodarsko stanje in ne bo več izkazoval takih nekritih deficitov.

Za skrajšanje delovnega časa.

V Nemčiji, pa tudi v ostalih evropskih državah se opaža znatno gibanje proti redukcijam delavstva. Pripravljajo se zakonski načrti, po katerih bo podjetjem prepovedana redukcija, predno se ni skrajšal delovni čas. Ta naredba je vsekakor pravilnejša, ker redukcija popolnoma uniči odpuščene, skrajšana delovna doba pa porazdeli slabe učinke sorazmerno na vse.

Bančna kriza tudi v Romuniji.

Romunska »Banca Generale a Tari Romanesti« je zašla v plačilne težkoče, ker ima naložbe preveč imobilno naložene v nepremičninah, zlasti v gozdovih. Zatekla se je k poravnalnemu zakonu in nudi 100-odstotno kritje, plačljivo v treh letih. Ta slučaj insolvence je vplival na vlagatelje tako, da so začeli tudi pri drugih zavodih dvigati naložbe in povzročili s tem občutno bančno krizo.

Za zaščito žitnih cen v Bolgariji.

Bolgarski zemljooradniki so predložili vladi spomenico, v kateri zahtevajo zaščito žitnih cen po jugoslovanskem vzorcu. Minimalna cena pšenice naj bi znašala 600 levov za 100 kg.

Velik deficit v Ameriki.

Proračunsko leto 1930/31 zaključuje obračun državnih financ v Ameriki z ogromnim deficitom nad 900 milijonov dolarjev. Samo ta deficit bi lahko pokrtil štirikrat naš celotni državni proračun.

Ameriške zlate rezerve.

Zlate rezerve pri ameriški državni banki znašajo 4659 milijonov dolarjev ter predstavljajo 60 odstokov vsega zlata na svetu.

Inozemski veleesejmi.

Prometno ministrstvo je priznalo olajšave za posetnike sledečih veleesejmov v inozemstvu: v Leipzigu (od 30. avg. do 30. sept.), v Pragi (od 6. do 13. sept.), v Gradcu (od 23. avg. do 6. sept.), v Bratislavi (od 23. avg. do 6. sept.), v Lvovu (od 5. do 15. sept.), v Liberecu (od 15. do 31. avg. in v Solunu (od 14. do 30. sept.).

Madžarsko-češkoslovaški trgovinski razgovori.

Po dolgotrajni carinski vojni je vendarle prišlo končno do zblizanja med tema dvema državama ter se že vršijo predpogajanja za sklep nove trgovinske pogodbe v Ženevi. Predrazgovori se vršijo v smislu preferenčnega sistema, kakor je bila nedavno sklenjena avstrijsko-madžarska pogodba.

Pasivnost avstrijske zunanje trgovine.

Avstrijska zunanja trgovina v letošnjih prvih petih mesecih (do konca maja) izkazuje vrednost izvoza 584'3, uvoza pa 915'3 milijona šilingov ter je pasivna za 371'1 milijona šilingov.

Po posameznih glavnih državah odpade na:

	izvoz	uvoz
Nemčija	96·1	189·2
ČSR	63·7	150·6
Italija	49·8	40·4
Jugoslavija	43·3	40·3
Romunija	38·0	48·9
Poljska	23·9	75·4
Madžarska	—	69·3

Jugoslavija kot uvoznik prihaja z razmeroma majhnim deležem šele na sedmo mesto, dočim smo kot avstrijski izvoznik na četrtem mestu.

Konkurz velike dunajske tvrde.

Pri nas dobro znana dunajska trgovska hiša J. Zwieback in brat je zašla v plačilne težkoče ter napovedala konkurz. Pasiva tvrde znašajo 1.700.000 šilingov.

RUSIJA SE VRACA.

Na zadnji konferenci gospodarstvenikov je Stalin odkrito priznal, da je doslega gospodarskega in socialnega blagostanja potom izvajanja ekstremnih komunističnih idej neizvedljiva. Popolnoma izključena je tudi gospodarska osamosvojitve Rusije potom industrijalizacije na podlagi dosedanje komunistične uprave podjetij. Prav tako je odkrito priznal, da je ob dosedanem sistemu tudi izvršitev petletnih gospodarskih načrtov, ki smerijo za popolno osamosvojitvijo, nemogoča.

Sistem enotnih plač za vse delavce in vse poklice je pokazal, da je s tem sicer nekvalificiranemu delavstvu ustrezno, med kvalificiranimi delavci in zlasti med inteligenčnimi poklici pa enotne plače vzbujajo nevoljo in ubijajo veselje do dela, vsled česar peša produkcija kvalitativno in kvantitativno na težko škodo skupnosti. Neizbežno bo

potreba uvesti zopet diferenciacijo za sluzka in določiti kvalificiranim delavcem in inteligenčnim poklicom višje plače, ki bodo odgovarjale vrednosti njihovega dela in jim ustvarile boljše življenjske pogoje ter jim na ta način vzbudile čut večje odgovornosti in dale novo veselje do dela.

Soodločba delavstva pri vodstvu tvornic bo skrajno omejena ter se zopet uvedejo ravnatelji s pooblastili in odgovornostjo.

Nedavno so dobili že trgovci večje svoboščine ter je bila započeta likvidacija kolektivnih trgovin in prepuščen privatni inicijativnosti večji vpliv. Sledijo industrijska podjetja, ki so navzlic vsem prizadevanjem in težkim žrtvam države in delavstva v vedno slabšem stanju.

Rusija se vrača...

AVSTRJA NA RAZPOTJU.

Dočim je Avstrija s težavo spravila pod streho trgovinsko pogodbo z Madžarsko, se pogajanja z Jugoslavijo še vedno zavlačuje, ker bi avstrijska vlada rada ustregla ponovnim pretiranim zahtevam agrarcev po zopetnem povišanju carin.

Pogodbi z Jugoslavijo in Čehoslovaško, ki sta potekli 30. junija, sta bili sicer provizorično podaljšani do 15. t. m., kakor smo javili. Avstrijske gospodarske kroge, zlasti industrijo skrbi, kaj bo po tem, ker je Jugoslavija najboljši odjemalec avstrijskih industrijskih izdelkov. Naše avtonomne carine bi avstrijsko

industrijo v slučaju brezpogodbenege stanja popolnoma onemogočile. Listi pozivajo vlado, naj v favorizaciji agrarcev ne zaidejo predaleč.

Že vsled dosedanjih agrarno-zaščitnih mer Avstrije so se trgovinske razmere med Jugoslavijo in njo občutno poslabšale tekom zadnjih petih mesecev ter izkazuje naš izvoz v Avstrijo od 1. jan. do konca maja vrednost 40·4 (lani 62·7) milijona šilingov, naš uvoz iz Avstrije pa 43·3 (nasproti 61·4) milijona šilingov. Skupni trgovinski promet je znašal tedaj letos 83·7 (lani 124·1) milijona šilingov in je nazadoval za dobro tretjino.

Tržna poročila.

Platina še narašča.

Pred dobrim mesecem je platina padla tako močno navzdol, da so bile njene cene enake ceni zlata. Vsled dogovora med glavnimi producenti platine: Kanado, Rusijo, Transvaalom in Kolumbijo se je cena zopet skoraj podvojila ter notira na londonski borzi 8 funtov za unčo.

Pocenitev linoleja.

Mednarodni kartel linolejskih tvornic je ceno linoleja te dni znižal za 3·6%.

Perutnina.

Na zadnjem sarajevskem trgu se je ob živahni kupčiji plačevalo za par: kokoši 40—60 Din, piščancev 20—50 Din, rac 30—60 Din, gosi 60—120 Din.

Ameriško tržišče.

Na blagovnih borzah notirajo v Ameriki sledeče cene, katerim v oklepaju dodajamo cene pred tednom:

Žito notira v Čikagu (cene v centimih): pšenica 55·37 (58·12) za bušel (27·21 kg); ostala žita notirajo za bušel (25·40 kg); koroza 59·50 (61·50); rž 35·87 (38·37); oves 27·17 (30·50).

Žitne cene so šle tedaj tekom tedna znatno navzdol.

Bombaž je v Newyorku zopet porastel na 10·16 (10·05) centima za libro (0·45 kg).

Kava je šla neznatno navzdol ter se je plačevalo za vrečo v dolarjih: »Santos« 9·50 (9·62), »Rio« No. 7 — 6·80 (6·97). Terminski sklepi kažejo nagibanje k daljnem padanju.

Jajca.

Vsled zmanjšane produkcije so pri nas izvozniki nekoliko dvignili cene ter plačujejo blago po 70—75 par komad.

V Nemčiji so cene neizpremenjene ter notirajo naša jajca 6 do 6¼ pfeniga komad franko meja neocarinjeno.

Zvišanje cen železa.

Na tržišču v Antverpnu je fob cena šipkastega železa porastla na 3 funte 10 šilingov za tono. Povišane so tudi cene traverz in debele pločevine.

Zdravilna zelišča.

Ker še teče sezona nabiranja, je težko govoriti o stalnih cenah, ki bodo seveda zavisele od ponudbe, kakor hitro nastopi prodajna sezona. Tržišče samo je precej nemirno ter zaenkrat vladajo še stare cene, vendar je negotovost vedno enaka.

Lipovo cvetje še nima znatnih povpraševanj, a se računa, da bo prodaja lahka. Za prvostno blago se kalkulira s ceno 13·50—14 Din fko. nemška meja.

Bezgovo svetje je že predmet kupčije, vendar še ni sezona na višku. Fko. nemška meja se je sklenilo nekaj prodaj po 18—19 Din za prvostno blago.

Sirova svila gre navzgor.

Zaloge sirove svile v Milanu so se zmanjšale, vsled česar se je tržišče močno učvrstilo in se plačujejo sveži kokoni že po 5 do 6·50 lir.

Francija in Švica kupujeta večje množine v Šangaju, kjer so vsled velikega povpraševanja cene porastle.

Cene naraščajo tudi v Ameriki, kjer notira sirova svila 2·42—2·39 dolarja in na Japonskem, kjer notira svila 694 do 715 jenov.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlova cesta 4
Prodaja na obroke

ŽIVINA.

Na zadnjem sejmu v Koprivnici (Hrvaška) so cene živine, konj in svinj močno nazadovale, a je bila navzlic nizkim cenam kupčija še vedno zelo slaba.

Konji so se plačevali: težki po 6.000 do 8.000, srednji pa po 5.000 do 6.000 dinarjev komad. Konje za meso sta plačala Trst in Avstrija po 0·75 do 1·50 Din za kg žive teže. Tudi žrebeta so se prodajala na vago in so dosegala 2—3 Din za kg žive teže.

Goveja živina se je plačevala za kg žive teže: biki 4—6 Din, krave 3 do 4 Din, teleta 4—5 Din, ovce 5—6 Din.

Nekoliko boljši je bil sarajevski trg, kjer so se dosegle sledeče cene: govedo I 5·50—7·50, II 4—5·50; teleta I 7 do 10, II 5—6; junci 3—3·50 Din za kg žive teže. Debele svinje so imele ceno 8—9 Din. Drobnička se je prodajala po

komadu, in sicer: ovce po 150—250 Din, jančki po 50—80 Din in kozlički po 30 do 65 Din.

Na dunajskem živinskem trgu so šle cene goveje živine za povprečno 5 grošev pri kg navzdol ter notirajo voli 0·90 do 1·45, izjemno do 1·60, biki 0·80 do 1—, krave 0·70 do 1—, slaba živina 0·50 do 0·70 šilinga za kg žive teže.

Svinje pitane so se istotako pocenile za približno 5 grošev, dočim so se mesne za 5 grošev podražile ter notirajo pitane 1·35 do 1·40, angleške križane 1·45 do 1·55, mesno blago pa 1·25 do 1·60, lahke mesne pa celo do 1·80 za kg žive teže.

Na zagrebškem živinskem trgu so cene neizpremenjene čvrste, kot smo jih javili zadnjič. Trg je bil slabo oskrbljen in se je tudi sklenilo malo kupčij.

POVPRAŠEVANJE ZA NAŠE IZVOZNO BLAGO V INOZEMSTVU.

Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu so prispela sledeča povpraševanja za naše izvozno blago:

sadje: Frankfurt — 9794, 10.030, 10.031, 10.604, Pariz 10.061, Viterbo 10.603, Rohrschach — 10.812 (slive), Wuppertal — 10.882, Bremen 10.977, Solun 10.594;

zdravilna zelišča: Rotterdam in Zürich — 10.003, Nürnberg — 10.284, Hamburg — 11.059;

vino za destilacijo: Hamburg — 10.005;

jajca: Biella — 10.365;

za zastopstvo izvoznikov naših poljskih pridelkov se zanimajo: Buenos Aires — 8940, Bordeaux (fižol-semenje) — 9021, Praha (vino) — 9200, Atene (fižol) — 9506, Bruxeles — 9721, Praha (sirove kože) — 9629, Wien (sadje) — 10.001, Jumet (Belgija) — 10.465, Winterhur (Švica) — 10.667.

Zavod daje interesentom brezplačna pismena pojasnila in želi, da mu trgovci stavijo že fiksne, po možnosti povzorčne ponudbe z označbo cene, množine, dobavnega roka in plačilnih pogojev.

ŽITO.

Kakor je bilo predvideno z zakonom o monopolizaciji žitne trgovine, je ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo določilo sledeče minimalne žitne cene za pšenico:

1. natovorjeno na šlep: Tisa I. do Baškega Gradišta, 80 kg, 1% 175 Din; Tisa II., Žabalj—Titel, 80 kg, 1% 173 Din; Begej, 80 kg, 2% 172 Din; Banat, 79 kg, 2% 170 Din; Bačka, 79 kg, 2% 169 Din; Kanal Tisa do Kule vključno, 80 kg, 2% 172 Din; Kanal Dunav do Crvenke vključno, 79 kg, 2% 168 Din; Srbija Dunav, 77 kg, 3% 165 Din; Srem, 78 kg, 2% 165 Din; Srbija—Sava, Bosna Sava, 77 kg 3% 164 Din.

2. natovorjeno v vagon: Gornja Bačka, 80 kg, 1% 170 Din; Dolnja Bačka in Sombor, 79 kg, 2% 165 Din; Banat, 79 kg, 2% 165 Din; glavna proga Srbije do Cuprije, 77 kg, 3% 160 Din; glavna

proga na jug do Paračina, 77 kg, 3% 160 Din; Kumanovo, 77 kg, 3% 160 Din; Kosovo, 75 kg, 4% 160 Din; Srem, Slavonija in Hrvatska, 78 kg, 2% 160 Din.

Naše borze so vsled teh minimalnih cen prišle v težaven položaj ter je novosadska žitna borza že ukinila notiranje za staro pšenico, pšenično moko in otrobe.

Vojvodinski trgovci z žitom so imeli 3. t. m. v Novem Sadu konferenco, na kateri so sprejeli resolucijo, ki med drugim naproša vlado, naj jim z ozirom na novo stanje dovoli vsaj svobodni notranji promet z žitom, ker novi zakon dovoljuje trgovcem le 3 Din zaslužka pri 100 kg žita.

Ljubljanska borza ne notira že nekaj dni žitnih cen ter beleži samo cene koruze, ki so neizpremenjene iste kot smo jih javili v zadnji številki.

VINSKO TRŽIŠČE.

Na mednarodnem vinskem tržišču je značilna pojava učvrstitve cen v Franciji. Vina, ki so pred mesecem kotirala 17:50—18:50 frankov, imajo danes ceno 19:50—20 frankov za hl. Tudi v Alžiru, ki je glavni dobavitelj Francije, se kupčije sklepajo po 2:50 do 3 franke višji ceni.

V Španiji je vinsko tržišče nekoliko oživelo ob čvrstejših cenah, ki se znašajo v pesetah za alkoholno stopinjo v hektolitru, fob Barcelona, pri nekaterih glavnih vrstah sledeče: »Panades« belo 2:20 pes. (12 Din), črno 2:40 (13 di-

narjev); »Mancha« belo in črno 2:50 (13:50 Din); »Priorates« 2:90 (15 Din).

Tudi v Italiji so cene čvrste in računajo, da bodo do nove trgatve zaloge izpraznjene.

Na Madžarskem so cene šibkejšje, dasiravno so se slabše vrste destilirale v špirit. Hektolitrska stopinja se plačuje po 11—14 Din. Ostalo bo navzlic destilaciji še precej neprodanega blaga.

Pri nas je položaj neizpremenjen ter so zaloge še vedno znatne in ne bodo prodane pred novo trgatvijo. Morda nam utegnejo nekoliko koristiti novo-

pridobljene zveze, ker je notranji konsum še vedno v padanju. Govori se tudi o predelavi vin v špirit. Mnogo se računa tudi z uspehom, ki naj bi ga imela bodoča vinogradniška razstava v Beogradu, o kateri smo že poročali.

Cene banaškimi vinom so čvrste, dasiravno je povpraševanje močno popustilo. Poleg tega pa konsumenti kupujejo tam naravnost od producentov, vsled česar je trgovsko posredništvo takorekoč izključeno. Kupčije se sklepajo v Vršču ter se gibajo cene navadnih belih vin z 9—10 stopinjami po 1:35 do 1:50 Din, 11—12 stopinj 1:50 do 1:80 Din; sortirana vina 11—13 stopinj imajo ceno 3 do 5 Din, rdeča vina 10—12 stopinj pa 2—2:50 Din liter.

V Dalmaciji je še okoli 155.000 hl neprodanega vina, največ v okolici Šibeni-

ka. Cene so navzlic slabi trgovini neizpremenjene ter se plačuje za alkoholno stopinjo opolov in črnih vin po 15 do 18 Din, boljših viških vin (nad 13%) po 22—23 Din, belih vin pa po 17 do 20 dinarjev za stopinjo alkohola v hl.



je pri nas in v inozemstvu najbolj priljubljena

krema za čevlje

Borzna poročila.

DENARSTVO.

Gibanje valut v tekočem tednu.

	Uradni tečaj		Prosti tečaj	
	Din	Din	Din	Din
1 angleški funt	275—	275—		
1 ameriški dolar	56:50	56:50		
1 avstrijski šiling	7:94	7:94		
1 belga	7:87	7:89		
1 bolgarski lev	—409	—40		
1 češkoslovaška krona	1:672	1:67		
1 francoski frank	2:213	2:21		
1 italijanska lira	2:96	2:96		
1 grška dragma	—732	—73		
1 nemška marka	13:40	13:40		
1 madžarski pengő	9:87	9:88		
1 romunski lej	—336	—33		
1 španska peseta	5:48	5:50		
1 danska krona	15:20	15:12		
1 švicarski frank	10:968	10:96		
1 hol. goldinar	22:75	22:75		
1 turška lira, papir	26:75	26:90		
1 zlati frank	10:959	10:96		
1 kanadski dolar	56:20	56:20		
1 norveška krona	15:14	15:23		
1 brazilski milreis	5:20	5:20		
1 argentinski pesos	17:55	17:50		
1 švedska krona	15:15	15:20		
1 egiptovski funt	282—	283:30		
1 albanski frank	10:86	10:80		

Peseta se je tekom tedna znatno okrepila. Sicer razen malenkostnih korektur neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji: Vojna škoda promptna 396—397, 7% Blairovo posojilo 79:50 do 80, 8% Blairovo posojilo 90—90:85, 7% investicijsko posojilo 84 povpraševanje, tobačne srečke 25 ponudba, 4% agrarne obveznice 47—50, begluške obveznice 61—62, Rdeči križ 45 ponudba, posojilo Državne hipotekarne banke 80 do 81, Seligmanovo posojilo 82 do 83.

Vojna škoda se je zopet nekoliko popravila; Blairovo posojilo je nekoliko nazadovalo, sicer neizpremenjeno.

Privatni efekti: Ljubljanska kreditna banka 120 povpraševanje, Prva hrvatska štedionica 955—965, Strojne tovarne 80, Trboveljska premogokopna 258 do 260, Kranjska industrijska družba 312, Združene papirnice Vevče 120 povpraševanje, Narodna banka 6.300—6.900, Kreditni zavod 160—170, Obrtna banka 36 povpraševanje.

Neizpremenjeno.

Pridobivajte našemu listu vedno nove naročnike!

Ali ste poravnali naročnino?

Lesno tržišče.

Povpraševanje za naš les v inozemstvu.

Pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu so sledeča povpraševanja za naš les:

- les za furnir, bukovina, brestovina, orehovina: Beyruth — 9195;
- ogljje: Barcelona 9843, Solun 10.594;
- smrekovina, les za vagono po določeni dimenzijah: Kopénhagen 9686;
- drva: Solun 10.594;
- les za zaboje: Beyruth 10.643.

Zavod daje pod navedenimi številkami brezplačna pismena pojasnila interesentom. Po možnosti pa naj naši trgovci pošljejo za svoje blago »Zavodu« žé fiksne ponudbe z navedbo vrste, množine, cene, dobavnega roka in plačilnih pogojev.

Cene lesa v inozemstvu.

V pretečenem mesecu na inozemskih tržiščih ni prišlo do kakih znatnih sprememb glede lesnih cen.

Hrastovina (slavonska) notira v Zagrebu 700 Din (hlodi) za m³, dočim plačuje Marseille oblice franko tam po 650 frankov (1.440 Din).

Jelove deske II. blago plačuje Milano povprečno po 210 Lit (621·80 Din) franko Postojna.

Drva, bukovne cepanice, notirajo v Solunu po 24 Din za 100 kg.

Še nazadovanje lesnega izvoza v juniju.

Iz podatkov generalne direkcije carin o izvozu v prvi polovici meseca junija smemo sklepati, da bo lesni izvoz v juniju zopet manjši kot je bil v maju.

V prvi polovici junija kaže izvoz lesa v tonah sledeče množine (v oklepaju priobčujemo množine za cel mesec maj): gradbeni les 39.445 (83.619), drva 10.794 (21.510), pragovi 6.080 (28.120), lesni izdelki 238 (258).

Prodaja smrekovega lubja.

Direkcija šum v Ljubljani proda dne 27. t. m. večje množine smrekovega lubja. Oglasi pri Zbornici TOI.

Uvoz lesa iz Avstrije na Madžarsko.

Nova trgovinska pogodba dovoljuje Avstriji sledeče množine letnega uvoza lesa na Madžarsko: mehki tesani les 50.000 ton, železniški pragovi 5.000 ton, mehki rezani les 100.000 ton.

Parčetni in drvarski kartel.

Med petimi našimi največjimi parčetnimi tvornicami je bil ustanovljen te dni kartel, ki bo določal cene. Istčasno se je sprejel tudi dogovor za določanje minimalnih cen parčetov.

Dobave.

Večje množine lesa nabavi ofertalnim potom dne 24. t. m. gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani.

POMEN FRANCOSKIH KOLONIJ ZA NAŠ LESNI IZVOZ.

Naša lesna prodajna organizacija si še vedno prizadeva spraviti blago v denar na starih tržiščih, kar je popolnoma pravilno, ker je obdržanje starih odjemalcev, pri katerih smo že upeljani, veliko večjega pomena kot pridobivanje novih. Vendar se vsled prizadevanja za obdržanje starega tržišča vse preveč pušča v nemar potreba upeljave blaga na novih tržiščih.

Naš les bi moral osvojiti vsa lesna tržišča ob Sredozemskem morju, ker je vodna pot cenejša in tudi mnogo ugodnejša kot suhozemna. Poleg Italije, kjer bi nam vsled našega ugodnega geografskega položaja ne smelo konkurirati nobeno drugo blago, imamo v južni Franciji in v Španiji dvoje tržišč, na

katerih se naš les po naši lastni krivdi ne upošteva tako kot bi se moral. Krivda je v nas samih: v naši slabi prodajni organizaciji, pa tudi v nesmotreni trgovinski politiki.

Tudi v Egiptu smo imeli svoječasno prav dobrega odjemalca, a nas vedno močnejše izpodriva ruska in še bolj romunska konkurenca iz tega tržišča. Upanje, da bi imeli od novega kartela z Romunijo kake večje koristi v tem pogledu, je vsekakor optimistično in je dvom popolnoma upravičen, ker bo Romunija tudi odslej skušala svoje velike lesne zaloge plasirati tam, kjer se bo pač dalo.

V zadnjih letih se je precej in z uspehom delalo za upeljavo našega lesa v

francoske kolonije v Afriki, zlasti v Alžir, Maroko in Tunis, ki rabijo letno velike množine gradbenega lesa, dalje lesa za izdelavo zabojev, dog za sode in železniških pragov. Tudi drva se dajo še s pridom vnovčiti.

Uspeh lesne trgovine v zadnjih letih se najlepše pokaže v statistiki izvoza našega gradbenega lesa (brez pragov, materiala za zaboje, dog za sode, drv in raznih lesnih izdelkov. Od leta 1925 naprej se je naš izvoz gradbenega lesa v Alžir, Maroko in Tunis razvijal sledeče:

leta:	količina v tonah:	vrednost v milij. Din:
1925	17.605	19.2
1926	11.048	9.4
1927	32.599	29.6
1928	44.915	41.5
1929	80.058	86.7
1930	55.394	56.8

Od leta 1926 do konca leta 1929 beleži naš lesni izvoz konstantno napredovanje. Lani pa je močno nazadoval, deloma vsled Rusije, še bolj pa radi Rumunije, najbolj pa vsled pomanjkanja prodajne organizacije.

Glavni odjemalec je Alžir, ki je sam porabil več kot polovico izvoženih množin.

POŽIVLJENO ORGANIZATORIČNO GIBANJE LESOTRŽCEV.

Po vzorcu jugoslovansko-bolgarskega lesnega kartela se snuje slična konvencija med Finsko in Švedsko, ki išče že sedaj tudi stikov z Rusijo v svrhu medsebojnega sporazuma.

Lesotržci v Češkoslovaški si snujejo tudi lasten sindikat, ki naj bi obsegal vse lesne trgovce, industrijce in druge producente.

Istočasno se vrši v Parizu mednarodni kongres lesne industrije, na katerem je zastopana tudi težka lesna industrija Jugoslavije. Kongres se bavi z vprašanji obstoječe lesne krize. O njem bomo še poročali.

Najvažnejši dogodek je na vsak način konferenca lesnih trgovcev v Varšavi v zadnjih dnevih junija, katere so se poleg Poljske udeleževale tudi skandinavske in baltiške države ter Rusija.

Konferenca je tem pomembnejša, ker

Poleg tega smo leta 1929 izvozili tudi manjše količine v Sirijo in v Sudan. Ostalo pa je le pri začetku in že lani nismo več uspeli.

Po vrednosti sicer predstavljajo te številke komaj dvajsetinko našega celokupnega lesnega izvoza, vendar bi se dalo nedvomno doseči veliko večje uspehe ob nekoliko pomnoženi pozornosti naših trgovinskih misij v teh kolonijah, ki bi morale ravno lesu posvečati več pažnje kot dosedaj.

Pomanjkanje dobre prodajne organizacije je vedno bolj občuteno. Česar ne zmorejo poedinci, naj s podporo države storijo vsaj lesne sekcije pri trgovskih gremijih potom svoje centrale. Pripomniti pa moramo, da tudi od lesnih sekcij samih ni pričakovati popolnega uspeha vse dotlej, dokler bodo te obstojale samo v Sloveniji.

Ne v kartelu, kjer bodo imeli besedo samo nekateri veliki, temveč v organizaciji lesnih sekcij, ki naj bi se ustanovile v vsej državi ter imele za celo Jugoslavijo enotno osrednjo organizacijo, je rešitev tega vprašanja!

Izvedba tega organizacijskega načrta je gotovo najnujnejša potreba in najvažnejša naloga naše osrednje lesne sekcije.

Je to prvič prišlo do izmenjave medsebojnih naziranj med temi državami. Kot glavni vzrok sedanjega težkega in negotovega položaja na lesnem trgu se označa nesorazmernost med povpraševanjem in ponudbo.

Konferenca je soglasno zaključila, da prizadevanja posameznih, kakor tudi skupni nastop nekaterih meddržavnih sindikatov ne more roditi pozitivnih uspehov in doseči trajnega izboljšanja, dokler ne pride do splošnega sporazuma med državami, ki izvažajo les na podlagi popolnih in ne samo delnih notranjih sporazumov.

To mi trdimo že od vsega početka, in vendar se v ambicioznem prizadevanju po dosegi prestiza nekaterih posameznikov brezuspešno trati eneržija in denarna sredstva, ki bi se drugod s pridom izrabila.

LJUBLJANSKA LESNA BORZA.

Položaj na borzi je neizpremenjeno mlačen. Nekaj zanimanja je privatno za tesano blago, vendar se odklanja očrnelo staro tramovje ter se zahteva vedno blago letošnjega izdelka. Tudi terca deske za zidavo so predmet poživljene kupčije. Drva in oglje še ne prihajajo preveč v poštev.

Cene neizpremenjene.

Povprašuje se po sledečem blagu:

5 vagonov hrastovih podnic, 43 mm (kubičirano 41 mm), 2·70 m (računano za 2·65 metra), od 20 do 28 cm širine. Lepe, dobre kvalitete, paralelno, brez srca in drugih napak, originalno blago. Franko meja via Postojna tranzit.

Rezana jelovina tombante: dobava oktober 1931, prizmirano: 90 m³, 21 mm, 27 cm širine, 4 m dolžine, 70 m³, 21 mm, 20·50 cm širine, 4 m dolžine, 40 m³, 31 mm, 27 cm širine, 4 m dolžine. — Franko Jesenice.

Cimprejšnja dobava: 10.000 borovih brzojavnih drogov s premerom v sredini 23/28 cm, 6 in 7 m dolžine, obeljeno, zdravo, ravno. — Franko prihod Trst, odnosno meja Postojna.

Hrastovine:

182	30×200—300×3 m	5 m ³
185	35×200—300×3 m	5 m ³
189	40×200—300×3 m	5 m ³
194	50×200—300×3 m	10 m ³
197	60×200—300×3 m	5 m ³
205	70×250—300×3 m	5 m ³
210	80×100×2·50 m	20 m ³

216	80×320×3— m	10 m ³
220	100×100×3·20 m	10 m ³
221	100×140×2·70 m	20 m ³
222	100×260×4— m	5 m ³
229	105×130×2·50 m	25 m ³
230	110×140×2·70 m	20 m ³
232	110×300×3— m	5 m ³
238	120×300×3— m	5 m ³ = 155 m ³

Dobava: polovico od vsake dimenzije do 30. avgusta 1931. Ostalo polovico do 30. oktobra 1931. Kvaliteta: paralelno žamano, glave ravne, kakor prevzema državna železnica jugoslovenska. — Plačilo: 30 dni po oddaji. Franko vagon nakladalna postaja.

1000 do 2000 komadov hrastovih železniških pragov, 2·60 m × 26 × 16 × 15 cm (najmanj 50% in 2·60 m × 25 × 15 × 16 cm (kvečjemu 50 %). — Izdelani po predpisih avstrijskih železnic. Plačilo z akreditivom. Franko Špilje.

Borovi hlodiči (črn bor) v vsaki dolžini nad 1 m, od 15 cm v vrhu naprej ravni, tolerirajo se male grčice zdrave, sveže sečnje. Cena franko meja via Postojna tranzit.

4 vagonne hrastovih podnic, v debelini od 43 mm, 2·65 m dolžine, od 19 do 28 cm širine, I.—II. kvalitete.

50 m³ hrastovih plohov, 2·30 m do 5 m dolžine, od 25 cm širine naprej, debelina 70, 80, 90, 110 in 130 mm. — Franko vagon nakladalna postaja z navedbo dobavnega roka.

5000 m³ borovine, 78 mm debeline, v poljubnih dolžinah od 20 do 20 cm stopnjevaje, od 10 cm širine naprej. — Kvaliteta: tombante, izključeno gnilo in razbito. Dobava meseca septembra t. l. Cene franko meja via Postojna tranzit z navedbo množine.

NEKAJ PODATKOV IZ DELOVANJA TRGOVSKEGA BOLNIŠKO . PODPORNEGA DRUŠTVA.

Na zadnjem obnem zboru Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, je podal komisar društva g. dr. Pless obširno poročilo o uspešnem delovanju te prepotrebne in koristne trgovske organizacije, iz katerega posnemamo, da šteje društvo 5750 članov.

Prenapolnjene bolnice so napotile vodstvo društva, da se je odločilo ustanoviti lasten sanatorij, v katerem bo zamoglo morda že letos nuditi vso oskrbo in zdravniško nego svojim članom. V ta namen je društvo s pomočjo posojila »Pokojniškega zavoda« kupilo vilo dr. Šlajmerja ob Zaloški cesti z obširnimi vrtovi in jo prične preurejati v sanatorij.

Članom se priporoča višje zavarovanje, ki daje njim in njihovim svojem

možnost oskrbe v drugem razredu poleg raznih drugih ugodnosti ob razmeroma majhnem doplačilu posebnega mesečnega prispevka v znesku 20 Din.

Človekoljubno delovanje društva v pretečenem letu najlepše osvetlujejo podatki o izplačilih za zdravljenje članov, ki izkazujejo sledeče zneske: hranarina 726.000 Din, zdravniški stroški 823.000 Din, zdravila članom 402.000 Din, zdravila svojem 157.000, oskrba članov v bolnicah 168.000, oskrba svojcev v bolnicah 98.000 Din, za zdravilišča 142.000 Din, za zobno nego 274.000 in za druge dajatve 269.000 Din.

Dočim je bila še leta 1929 bilanca društva deficitna, izkazuje lani ob neokrnjenih dajatvah članom že prebitok v znesku 3760 Din.

Vam ustreči

naša želja!

Zadovoljnost odjemalcev

pa dosežete, če jim postrežete z najboljšim med dobrim,

zato jim ponudite

**Dr. Pirčevo
sladno kavo**

Velepražarna »PROJA«

Ljubljana, Aškerčeva ulica 3

Veletgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin, Ljubljana

**Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode**

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!